

ПРОЛОГ

Ще зранку небо вкрилося густими хмарами. Увесь день непривітно хмурилося, а під вечір почало блискати й загрозливо загуркотіло. Підхоплені вітром краплини розбивалися об шибку й спливали донизу довгими розмитими плямами.

«Так і ми, — подумав його світлість граф Автеєв, — живемо до часу безтурботно, поки не втрутиться незвідана сила, піднессе, завертить і лясне, що лише мокре місце залишиться...»

Він відвернувся від вікна, і тепер стукіт дощу нагадував звук, із яким кулі впиваються в тіло. Здрігнувся від несподіваної асоціації й поволі, важко пересуваючи ноги, укотре за сьогодні подався до буфета.

Ноги в капцях ковзали по слизькому паркету, плечі під колись розкішним халатом зігнулися, пригноблені невидимим тягарем. Давно не чесане, щедро розбавлене сивиною волосся куйовдилось врізнобіч.

Немов старий дідуган, хоча лише влітку розміняв п'ятий десяток. Від колишньої гвардійської виправки не лишилося й сліду. Навіть вуса — офіцерська гордість — понуро висіли, і не вірилося, що вони зможуть знову завзято випрямитися кінчиками догори, як це було ще зовсім недавно.

У кабінеті панувала темрява. Лише в каміні ліниво потріскували вологі березові поліна. Іноді вони спалахували, але язички полум'я, немов лякаючись власного нахабства, одразу ховалися в попелі й несміливо визирали з-під нього червоними жаринками.

Важкі дверцята буфета розчишилися з неприємним скрипом. Граф навпомацки відшукав кришталевий графин, так само навпомацки, завченим рухом, не проливши жодної краплі, по вінця наповнив чарку.

Яскрава блискавка пронизала темряву, віддзеркалилася від дубової поверхні, засліпила очі. Загриміло так, що здрігнулася підлога, а посуд злякано дзенькнув.

Десь щось грюкнуло, від дверей відчутно потягнуло холодом.

— Ти знову тут?

Автеєв не поспішав обернутися, боявся того, що міг побачити.

— Чому ти не даси мені спокою? Минулого не повернути. Ти маєш змиритися з тим, що сталося. Ми всі маємо змиритися...

Ледь розбірливі слова скидалися на приглушене бурмотіння людини, чий мозок вражений алкоголем або переступив межу божевілля. Можливо, те й інше разом. Бо в кімнаті, окрім його світлості, нікого не було.

Лише всепоглинальна темрява, червоні жаринки в каміні й крижаний протяг. Він узявся нізвідки, усмоктав крихти тепла й розчинив їх безслідно.

— Згинь, нечиста!

З рота йшла пара.

Автеєв залпом спорожнив чарку, різко повернувся й нічого не побачив. Окрім тьмяних жаринок і трішки світлішого квадрата вікна, у яке гатило вже не дощем, а чимось твердим, немов хтось кісточками пальців тарабанив у скло.

— Свят, свят, свят...

Перехрестився, осінив хрестом темну порожнечу й знову наповнив чарку.

Обережно дістався до столу, тремтячою рукою запалив свічки в бронзовому підсвічнику. Вогники весело спалахнули, далі заметушилися, мовби хтось невидимий намагався їх загасити, стиснулися до ледь помітних цяточок і завмерли на кінчиках гнота.

За вікном шаленіло й лютувало. Гілки клена несамовито шкребли дах, немов намагалися зірвати його.

«Гуп-гуп-гуп» — гепали в скло крупинки замерзлої вологи.

«Тук-тук-тук. Впусти мене!» — віддукувалося в голові.

— Не впусти! Не дочекаєшся! Немає тобі тут місця! — бурмотів Автеєв.

Він до болю в очах впивався в темряву, проте розрізняв лише власний силует і крихітні вогники свічок за спиною.

«Гуп-гуп-гуп. Впусти!!!»

Яскравий спалах зигзагом розітнув небо, і на якусь мить Автеєв, здається, розгледів щось біле, безформне, що тулилося до скла й пронизувало крижаним поглядом.

Та, якби й не помітив, він знав, що вона там.

Вона чекала на нього, і він уже майже змирився, бо ховатися далі й відтягувати неминуче не зосталося сил. Та й сенсу в цьому більше не бачив.

Усе має кінець, настав час каятися.

Гримнуло близько й гучно, як ніколи. Мов дванадцятидюймово- гармата пальнула поряд, аж у вухах позакладало.

Автеєв відсахнувся, а коли знову глянув на вікно, побачив, що скло стало білим, укрилося зимовою памороззю.

Хіба таке можливе? Зараз лише вересень...

Утім, чого дивуватися? Для потойбічних сил закон неписаний, вони від свого не відступляться.

Нічого не допоможе. Навіть хрест і молитва.

Молитва...

Автеєв посміхнувся. Гірко посміхнувся. Без радості й без надії.

Може, молитва комусь і слугує захистом, але йому від неї жодної користі. Молитва з його вуст як знущання над святиною. Надто багато гріхів узяв на душу, надто провинився, аби сподіватися на прощення. Навіть від самого себе.

Крижаний узор став чіткішим чи, може, око призвичаїлося. З розмитого й непевного він зробився пізнаваним і від цього страшнішим.

Знадвору, а певно, і взагалі з потойбіччя на Автеєва дивилося обличчя його дружини.

Колишньої дружини.

Мертвої дружини.

Дружини, якій він заподіяв смерть.

— Маріє, вибач мені! — Граф упав навколішки, поли халата розхристалися, оголюючи тонкі худі ноги. — Каюся!

Він боявся підвести очі, проте цього й не було потрібно. Знав, що вона там, що вона нікуди не поділася. Її сповнений пекельного холоду погляд пронизував наскрізь.

— Каюся! — повторив Автеєв і гепнувся лобом об підлогу.

Потім іще раз, іще. Удари лунали глухо, ледь чутно, а болю не відчував зовсім. Наче не себе мордував, а бездушним поліном гатив по паркету.

Марно. Усе марно.

Нікому його каяття не потрібне. Вона прийшла за ним і не відступиться.

— Відчепися від мене! Відпусти мене! Благаю! Ти ж уже доволі поглумилася наді мною, удосталь помстилася. Згубила мою справжню любов, звела зі світу єдину, кого я кохав...

Автеев заплакав. Мовчки. Лише сльози котилися по запалих щоках, шезали в заростях вусів, знову виникали на опущених до низу кінчиках, зривалися й капали на підлогу.

Кап, кап, кап...

Звуки здавалися гучнішими, ніж коли бився головою, долинали зсередини й боляче лупили по виснажених нервах.

— Ти й так уже забрала все, що могла! — закричав Автеев і зірвався на ноги.

Хотів ще щось гукнути німому зображенню, але так і завмер. «Не все вона забрала», — блискавкою пронизало мозок.

Лишилося життя.

Його життя.

Нікчемне й нікому не потрібне.

І йому теж.

Тільки хіба це плата за бажаний спокій? І чи буде там спокій?

Надто мізерною здавалася ціна за очікуване благо.

Ні, самим лише життям він не відкупиться.

— Душу мою хочеш?! — закричав на повен голос. — Так забирай її. Усе одно нічого там не лишилося! Згоріло все! Гадаєш, я боюся тебе? Ні, не боюся! Я вже давно нічого не боюся. Мені нічим боятися.

Автеев стиснув кулак і щосили вдарив по ненависному образу.

Руку по лікоть обпекло нестерпним холодом, скло майже нечутно розсипалося на дрібні скалки, знадвору разом із порожнечою увірвалася пекельна стужа.

Пекельна стужа.

Порівняння дике до абсурдності. Але страх, навіть не страх, а панічний жах витіснив думки.

Нічого не тямлячи, Автеев відсахнувся від вікна, капець злетів, і підшву також обпекло холодом. Підскочивши, немов наступив на розпечене вугілля, він щодуху кинувся до дверей. Наткнувся на них із розгону всім тілом, і його відштовхнуло назад.